Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. detsember 2015*

Eelotsusetaotlus — Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused — Direktiiv 2002/20/EÜ — Artiklid 12 ja 13 — Haldustasud — Tasu seadmete paigaldamise õiguse eest — Kohaldamisala — Kohaliku omavalitsuse õigusnormid — Mobiilsideantennidelt tasumisele kuuluv maks

Kohtuasjas C-454/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel tribunal de première instance de Bruxelles'i (Belgia) (Brüsseli esimese astme kohus) 17. mai 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. augustil 2013, menetluses

Proximus SA, varem Belgacom SA,

versus

Commune d'Etterbeek,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: teise koja president M. Ilešič kolmanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. septembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Proximus SA, varem Belgacom SA, esindajad: *advocat* B. Den Tandt ja *advocat* H. De Bauw,

— commune d'Etterbeek, esindajad: *avocat* I. Lemineur, *avocat* P. Vassart ja *avocat* T. Swennen,

— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Hottiaux ja L. Nicolae,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta („loadirektiiv”) (EÜT L 108, lk 21; ELT eriväljaanne 13/29, lk 337) artikleid 12 ja 13.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses Proximus SA, varem Belgacom SA, ja commune d'Etterbeeki (Belgia) (Etterbeeki kommuuni kohalik omavalitsus) vahel nimetatud kommuuni territooriumil asuvatelt mobiilsideantennidelt tasumisele kuuluva maksu kohta.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Loadirektiivi artikli 1 „Eesmärk ja reguleerimisala” lõikes 2 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise lubade suhtes.”

4 Selle direktiivi artikli 2 „Mõisted” lõike 2 punktis a on sätestatud, et mõistest „üldluba” tuleb aru saada nii, et see on „liikmesriigi loodud õiguslik raamistik, millega tagatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise õigused ja kehtestatakse sektorispetsiifilised kohustused, mida võib kohaldada kõigi või teatud liiki elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste suhtes vastavalt käesolevale direktiivile.”

5 Nimetatud direktiivi artikkel 12 puudutab haldustasusid, mida liikmesriikidel on õigus kehtestada üldloa alusel teenuseid või võrke pakkuvatele ettevõtjatele või kasutusloa saanud ettevõtjatele, ning nende tasude kehtestamise tingimusi.

6 Loadirektiivi artiklis 13 „Tasu kasutusõiguste ja seadmete paigaldamise õiguste eest” on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad lubada asjaomasel asutusel kehtestada tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest ja seadmete paigaldamise eest riigivara või eraomandi peale, kohale või alla, et tagada kõnealuste vahendite optimaalne kasutamine. Liikmesriigid tagavad, et sellised tasud on objektiivselt põhjendatud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed, võrreldes nende kavandatud eesmärgiga, ja et nende puhul on arvesse võetud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349)] artiklis 8 sätestatud eesmärke.”

Belgia õigus

7 Etterbeeki kommuuni volikogu (Conseil communal de la commune d'Etterbeek) võttis 26. veebruaril 2007 vastu maksumääruse, millega kehtestati mobiilsideantennide suhtes aastapõhine maks ja mis oli kohaldatav ajavahemikul 1. jaanuar 2007 – 31. detsember 2013 (edaspidi „maksumäärus”).

8 Maksumääruse artiklis 1 on täpsustatud, et selle maksuga maksustatakse „Etterbeeki kommuuni territooriumil paiknevad mobiilsideantennid” ja et mõiste „mobiilsideantenn” tähistab „kõiki antenne, mis väljastavad või edastavad elektromagnetlaineid mobiilside võimaldamiseks, olenemata sellest, kas need on eraldi jaamaga ühendatud või mitte või kas need on torni või masti külge kinnitatud või mitte”.

9 Selle maksumääruse artikli 2 esimeses lõigus on ette nähtud, et põhikohtuasjas käsitletava maksu summa on 4000 eurot aastas ühiku kohta, ning selle artikkel 3 täpsustab, et sellele summale kohaldatakse igal aastal 2-protsendilist indeksit.

10 Nimetatud maksumääruse artikli 4 kohaselt kuulub see maks „tasumisele solidaarselt iga füüsilise või juriidilise isiku poolt, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus. Asjaõiguse jagamatuse korral või kui sama antenni käitab mitu füüsilist või juriidilist isikut, on maksu tasumiseks kohustatud solidaarselt kõik asjaõiguse kaasomanikud ja ühiskäitajad”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

11 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et Belgacom SA, kelle õigusjärglane on Proximus SA, on avaliku elektroonilise sidevõrgu operaator ja et sellest tulenevalt on ta Etterbeeki kommuuni territooriumil paiknevate mobiilsideantennide omanik ja käitaja.

12 Etterbeeki kommuuni ametiasutused avaldasid maksumääruse alusel maksuotsused, millega Belgacom Mobile SA-le määrati eelarveaastal 2009 põhikohtuasjas käsitletav maks summas 108 201,60 eurot. Maksuotsused kaevati edasi Etterbeeki kommuuni bourgmestre’i ja kohaliku omavalitsuse liikmete kolleegiumile (collège des bourgmestre et échevins de la commune d’Etterbeek). Kuna otsuste peale esitatud vaie jäeti rahuldamata, esitas Belgacom SA kaebuse tribunal de première instance de Bruxelles’ile (Brüsseli esimese astme kohus).

13 Belgacom SA väitis oma kaebuse põhjenduseks eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et maksuotsused ei ole loadirektiiviga kooskõlas, kuna direktiiv keelab igasuguste muude maksude kehtestamise mobiilsideoperaatoritele peale nende, mida on silmas peetud direktiivi artiklites 12 ja 13. Tema väitel kuulub põhikohtuasjas käsitletav maks loadirektiivi kohaldamisalasse, kuna mobiilsideantennid on direktiivi tähenduses „seadmed”. See maks ei vasta aga siiski nimetatud direktiivi artiklis 13 ette nähtud tingimustele.

14 Commune d’Etterbeek väitis, et loadirektiivi kohaldamisala on seotud ainult võrkudele juurdepääsu tingimuste kindlaksmääramisega. Tema arvates ei ole põhikohtuasjas käsitletav maks ei loadirektiivi artiklis 13 silmas peetud tasu ega selle artiklis 12 silmas peetud maks. Tegemist on majandustegevuse suhtes kehtestatud maksuga, mis on määratud viitega antennide paiknemisele kommuuni territooriumil, sõltumata sellest, kas seadmed on paigaldatud loa alusel või mitte.

15 Neid kaalutlusi arvesse võttes kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas loadirektiivi artiklid 12 ja 13 on põhikohtuasjas kohaldatavad.

16 Neil asjaoludel otsustas tribunal de première instance de Bruxelles (Brüsseli esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [loa]direktiivi artikleid 12 ja 13 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus, kui riigi või kohaliku omavalitsusüksuse ametiasutuse õigusaktiga on eelarvest tulenevatel põhjustel kehtestatud maks mobiilside infrastruktuurilt, mis on paigaldatud avalikule või eraomandile ja mida kasutatakse üldloaga hõlmatud tegevuseks?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimuses sisuliselt teada, kas loadirektiivi artikleid 12 ja 13 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus, kui füüsilisele või juriidilisele isikule, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus, kehtestatakse selline maks nagu põhikohtuasjas.

18 Esmalt tuleb meelde tuletada, et loadirektiivi artikli 1 lõike 2 kohaselt kohaldatakse seda direktiivi elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumise lubade suhtes.

19 Direktiiv ei näe ette mitte üksnes eeskirju üldlubade andmise menetluste või raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste andmise menetluste ja nende sisu kohta, vaid ka nimetatud menetlustega seotud rahaliste kohustuste laadi ja ulatuse kohta, mida liikmesriigid võivad ettevõtjatele elektroonilise side teenuste sektoris määrata (vt kohtuotsused Belgacom ja Mobistar, C-256/13 ja C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 29, ning Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 15).

20 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei ole liikmesriikidel loadirektiivi raames õigust kehtestada sidevõrkude pakkumise ja elektroonilise side teenuste eest muid makse või tasusid kui need, mis on ette nähtud selles direktiivis (kohtuotsus Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 16; vt selle kohta ka kohtuotsused Vodafone España ja France Telecom España, C-55/11, C-57/11 ja C-58/11, EU:C:2012:446, punktid 28 ja 29, ning Belgacom ja Mobistar, C-256/13 ja C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 30).

21 Sellest tuleneb, et loadirektiivi kohaldamiseks sellisele maksule nagu põhikohtuasjas käsitletav maks peab maksustatav teokoosseis olema seotud üldloa andmise menetlusega, mis tagab vastavalt loadirektiivi artikli 2 lõike 2 punktile a õiguse pakkuda elektroonilisi sidevõrke ja -teenused (kohtuotsus Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 17; vt selle kohta ka kohtuotsused Fratelli De Pra ja SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, punkt 41; komisjon *vs.* Prantsusmaa, C-485/11, EU:C:2013:427, punktid 30, 31 ja 34, ning Vodafone Malta ja Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, punktid 24 ja 25).

22 Seoses sellega meenutas Euroopa Kohus loadirektiivi artikli 12 kohta, et tasu, mille maksustatav teokoosseis ei ole seotud elektrooniliste sideteenuste turule sisenemist lubava üldloa andmise menetlusega, ei kuulu selle artikli 12 kohaldamisalasse (vt eelkõige kohtuotsused Vodafone Malta ja Mobisle Communications, C-71/12, EU:C:2013:431, punkt 25, ning Fratelli De Pra ja SAIV, C-416/14, EU:C:2015:617, punkt 41).

23 Loadirektiivi artikli 13 kohta tuletas Euroopa Kohus meelde, et selles ei ole mõeldud kõiki tasusid, mida võetakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste pakkumist võimaldava taristu pealt (kohtuotsused Belgacom ja Mobistar, C-256/13 ja C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 34, ning Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 18).

24 Nimelt käsitleb see artikkel tingimusi, mille täitmisel saab kehtestada tasu raadiosageduste või numbrite kasutamise õiguste eest või õiguste eest paigaldada seadmeid riigivara või eraomandi peale, kohale või alla (kohtuotsused Belgacom ja Mobistar, C-256/13 ja C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 31, ning Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 19).

25 Käesolevas asjas nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas käsitletav maks kuulub „tasumisele solidaarselt iga füüsilise või juriidilise isiku poolt, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus" ehk nende „Etterbeeki kommuuni territooriumil paikneva[te]" „kõik[ide] antennid[e] [eest], mis väljastavad või edastavad elektromagnetlaineid mobiilside võimaldamiseks, olenemata sellest, kas need on eraldi jaamaga ühendatud või mitte või kas need on torni või masti külge kinnitatud või mitte".

26 Euroopa Kohtule esitatud seisukohtadest lähtuvalt ei tundu, et füüsilisele või juriidilisele isikule, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus – olenemata sellest, kas talle on väljastatud loadirektiivi alusel luba või mitte –, kehtestatud tasu maksustatav teokoosseis oleks seotud elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turule sisenemist lubava üldloa andmise menetlusega; selle asjaolu kontrollimine on siiski eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne.

27 Lisaks viitavad Euroopa Kohtu praktika kohaselt loadirektiivi artiklis 13 kasutatud mõisted „seadmed” ja „paigaldamine” vastavalt füüsilisele infrastruktuurile, mis võimaldab pakkuda elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid ning selle füüsilist rajamist asjaomasele avalikule või eraomandile (kohtuotsused Belgacom ja Mobistar, C-256/13 ja C-264/13, EU:C:2014:2149, punkt 33, ning Base Company, C-346/13, EU:C:2015:649, punkt 21).

28 Seega, kuigi põhikohtuasjas käsitletav maks kehtestatakse füüsilisele või juriidilisele isikule, kellel on asjaõigus sellisele mobiilsideantennile, mis on osa füüsilisest infrastruktuurist, mis võimaldab pakkuda elektroonilise side võrke ja teenuseid, või selle käitamise õigus, ei selgu, et nimetatud maksul oleks sellised tunnused nagu tasul, mis kehtestatakse vastutasuna seadmete paigaldamise õiguse eest ettevõtjatele, kes pakuvad elektroonilise side võrke ja teenuseid.

29 Eespool esitatud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esitatud küsimusele vastata, et loadirektiivi artikleid 12 ja 13 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole vastuolus, kui füüsilisele või juriidilisele isikule, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus, kehtestatakse selline maks nagu põhikohtuasjas.

Kohtukulud

30 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (loadirektiiv) artikleid 12 ja 13 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole vastuolus, kui füüsilisele või juriidilisele isikule, kellel on asjaõigus mobiilsideantennile või selle käitamise õigus, kehtestatakse selline maks nagu põhikohtuasjas.

Allkirjad